

**FAKULTA HOSPODÁRSKEJ
INFORMATIKY**
Ekonomickej univerzity v Bratislave
Dolnozemska cesta 1, 852 35 Bratislava

OPONENTSKÝ POSUDOK HABILITAČNEJ PRÁCE

Autor: Ing. Katarína Valašková, PhD.

Téma habilitačnej práce: Teoretické a metodologické aspekty Earnings managementu v podmienkach krajín Vyšehradskej štvorky

Listom zo dňa 6.11.2020 č. j. 22974-2020 na základe som bol predsedom vedeckej rady Fakulty manažmentu Prešovskej univerzity informovaný o mojom menovaní za oponenta vyššie uvedenej habilitačnej práce. Z tohto dôvodu predkladám oponentský posudok.

Predmetom oponentského posudku je habilitačná práca „*Teoretické a metodologické aspekty Earnings managementu v podmienkach krajín vyšehradskej štvorky*“, ktorá má spolu s prílohami 206 strán textu. Na základe protokolu originality uvádzam, že práca má percento zhody rovné 8,87 %, čo zodpovedá štandardnému hodnotám a práca preto môže byť predmetom ďalšieho hodnotenia.

Okrem úvodu a záveru sa v habilitačnej práci nachádza ďalších päť hlavných kapitol, ktoré sú ďalej logicky vnútorne štruktúrované, pričom hlavnou ambíciou, ktorú si autorka vymedzila, je priniesť nové vedecké poznatky a implikácie v oblasti aplikácie pokročilých metód riadenia zisku, ktoré budú potenciálne aplikovateľné nielen v podnikovom prostredí, ale i v oblasti vzdelávania, vedy a výskumu a v akademickej sfére. Bez toho, aby som prejudikoval záver posudku sa dá uviesť, že sa jej vo to v plnej miere podarilo.

Earnings management (EM) predstavuje jednu z najdiskutovanejších, najkontroverzejších a súčasne najperspektívnejších tém v oblasti účtovníctva a finančného riadenia podnikov. Už z názvu vyplýva, že jej predmetom je výsledok hospodárenia, ktorý pre užívateľov účtovných závierok predstavuje zdroj cenných informácií potrebných pre ich budúce rozhodovanie za účelom dosiahnutia stabilných a predvídateľných finančných výsledkov. Jeho informačná hodnota sa však stáva otáznou v momente, keď si uvedomíme, že manažéri podnikov majú nielen motiváciu, ale aj možnosti do určitej miery implementovať pri zostavovaní účtovnej závierky vlastný úsudok a subjektívne odhady. To môže v značnej miere narušiť nielen spoľahlivosť, ale aj relevantnosť účtovných dát pre potreby rozhodovania. A práve vplyv finančného manažmentu, konkrétne oblasť EM a jeho dopady na podnikateľské subjekty, resp. jeho vnímanie individuálnymi skupinami podnikateľov v závislosti od vybraných faktorov, predstavujú hlavnú ideovú líniu v predkladanej práci habilitantky.

Prvá kapitola je venovaná aktuálnemu stavu riešenej problematiky a zahŕňa okrem stratégií a techník EM, metódy a algoritmy detekcie EM jednak na báze aktuálnych ziskových modelov ale aj na báze ekonomických ziskových modelov. Imanentnou súčasťou je aj genéza vývoja metód, prístupov a postupov EM. Už v tejto časti práce je zrejmý záujem autorky o predmetnú problematiku, o čom vypovedá participácia na vedeckých projektoch venujúcich sa danej problematike. Vysoko oceňujem prácu s literatúrou pri tvorbe literárnej rešerše, kde bolo spracovaných vysoký počet relevantných zdrojov, ktorých záznamy sú uvádzané aj databázach WoS a Scopus.

Druhá kapitola prezentuje hlavný cieľ práce *„Analyzovať zmeny manipulácie so ziskami v priebehu rokov a posúdiť úroveň riadenia ziskov medzi krajinami navzájom“*. Súčasťou kapitoly je aj široká plejáda potenciálnych postupov a metód na riešenie predmetnej problematiky. Okrem toho, v súlade so štandardnými postupmi vedeckej práce, sú v predmetnej kapitole prezentované a diskutované výskumné otázky a hypotézy ako aj myšlienkové postupy aplikované pri zbere a filtrácii dát nevyhnutných na experimentovanie a modelovanie EM v krajinách Vyšehradskej štvorky.

Tretia a štvrtá kapitola tvoria jadro habilitačnej práce a obsahujú holistický modelový prístup k problematike riadenia zisku. Na základe konkrétnych číselných hodnôt importovaných z účtovných závierok metodicky vybranej výskumnej vzorky podnikov z krajín V4 sú konštruované modely riadenia zisku, ktoré sú ďalej podrobené konštruktívnej kritike a komparácii, či už priestorovej alebo časovej. Syntetizujúcim výstupom je komplexný variantný model riadenia zisku na úrovni krajín V4 (nie jednotlivito ale za celé zoskupenie).

Hlavným *teoretickým prínosom* habilitačnej práce je rozšírenie vedomostnej základne v oblasti pokročilých, sofistikovaných metód riadenia zisku. Za *praktický prínos* práce považujem možnú aplikáciu predmetných metód pri finančnom riadení podnikov a predovšetkým v možnosti posúdenia rizika nespoľahlivosti účtovných dát v procesoch rozhodovania.

Po formálnej stránke spĺňa habilitačná práca všetky požiadavky kladené na tento typ práce. Jazyková stránka práce (s výnimkou niekoľkých preklepov), je na výbornej úrovni. Taktiež formálna a grafická stránka je (až na drobné odchýlky od inak vysokého štandardu) na vysokej úrovni.

Posúdenie pedagogického a vedecko-výskumného profilu uchádzača

Okrem oponentského posudku na habilitačnú prácu Ing. Kataríny Valaškovej, PhD. hodnotím nasledujúce: i) pedagogickú činnosť, ii) vedecko publikačnú činnosť, iii) projektovú činnosť a medzinárodnú spoluprácu.

Na základe predloženého výkazu činnosti a prehľadu plnenia kritérií, konštatujem, že Ing. Katarína Valašková, PhD. plní všetky kritéria v oblasti publikačnej i vedecko-výskumnej činnosti v súlade so Smernicou „Plnenie minimálnych kritérií Prešovskej univerzity v Prešove na získanie titulu docent v oblasti výskumu 8. ekonómia a manažment“ schválených Vedeckou radou Prešovskej univerzity v Prešove dňa 10.3. 2020. V mnohých kritériách ich vysoko prekračuje. Je potrebné vysoko oceniť publikácie vo vedeckých časopisoch s vysokých Impact faktorom ale aj zaujímavým Article Influence Score. Na príslušné publikácie bolo zaznamenaných veľké množstvo ohlasov. Článok „*Bankruptcy Prevention: New Effort to Reflect on Legal and Social Changes*“ publikovaný v časopise Science and Engineering Ethics, ktorého je spoluautorkou získal do súčasnosti štyrikrát prestížne ocenenie Highly Cited Paper v databáze Web of Science. Za pozitívum je možné považovať aj fakt, že všetky publikácie korešpondujú s jej vedecko-výskumným zameraním. Aktuálna hodnota Hirshovho indexu je 12 v databáze WoS a 10 v databáze SCOPUS, čo je v danej oblasti vedného zamerania vysoký nadpriemer.

Ing. Katarína Valašková, PhD., tak ako uvádza v životopise, pôsobí na akademickej pôde na Katedre ekonomiky FPEDAS, Žilinskej univerzity v Žiline od roku 2014 ako vysokoškolský pedagóg, pričom zabezpečuje vybrané kapitoly z prednášok a vedie cvičenia z predmetov

v oblasti finančného manažmentu, podnikateľského rizika, dlhového financovania, štatistickej analýzy a iných predmetov, podieľa sa na vedení a oponovaní záverečných prác a aj na tvorbe nových predmetov reflektujúcich aktuálne požiadavky ekonomickej praxe s aplikáciou najnovších vedeckých poznatkov.

Ing. Katarína Valašková, PhD, bola alebo je spoluriešiteľkou dvoch projektov všeobecnej výzvy APVV a bola resp. je vedúcou riešiteľského kolektívu jedného projektu VEGA a členkou riešiteľského kolektívu ďalších štyroch projektov Bohatá je aj jej medzinárodná spolupráca dokumentovaná viacerými vyžiadanými prednáškami.

Menovaná preukázala svoju erudíciu a vedecko-výskumný potenciál nielen v publikovaní množstva kvalitných knižných a monografických publikácií, príspevkov v prestížnych časopisoch, výskumných štúdií, ale aj prezentáciou výsledkov svojho výskumu na vedeckých konferenciách a spolupracou v rámci spoločnej vedeckej komunity. Konštatujem, že ide o skúsenú odborníčku v oblasti finančného manažmentu, investičného manažmentu, manažmentu rizík. Na základe podkladov ktoré sú k dispozícii sa dá jednoznačne konštatovať, že svojou pedagogickou, vedecko-výskumnou, publikačnou prispela ku kreovaniu vedeckej školy v oblasti ekonómie a manažmentu na Fakulte prevádzky ekonomiky dopravy a spojov. Jej doterajšie výsledky dávajú záruku zachovania vysokých štandardov (nielen) jej vedecko-výskumnej práce aj do budúcnosti.

Otázky a pripomienky na habilitačnú rozpravu

1. Pri modelovaní EM ste použili výskumnú vzorku 1 240 slovenských, 4 189 poľských, 3 620 českých a 2 056 maďarských podnikov. Tieto výberové vzorky podnikov sú v značnom nepomere. Možno Vaše výsledky a závery považovať za relevantné na základe vyššie uvedeného faktu, resp. prečo práve takáto vzorka?
2. Pri všetkých Vami aplikovaných modeloch tvrdíte, že sú splnené všetky predpoklady na ich konštrukciu. Je tomu skutočne tak?
3. Väčšina modelov bola konštruovaná v podmienkach anglosaských krajín, kde sa uplatňuje US GAAP, na rozdiel od IFRS používaných v našich podmienkach (zhruba 200 individuálnych resp. konsolidovaných účtovných závierok) resp. národných účtovných predpisov (zvyšok podnikov v SR). Nestratí sa pri prevode z jedného do druhého systému podstatná informácia o manipulácii zisku?

4. S problematikou EM sa spája aj kreatívne účtovníctvo. V odbornej verejnosti však rezonuje názor, že ide o nelegálnu činnosť. Je teda vôbec využívanie praktík EM v súlade s legislatívnymi a etickými princípmi vykazovania?

Na základe podrobného preštudovania predkladanej habilitačnej práce a na základe publikačnej, pedagogickej a vedeckej činnosti Ing. Kataríny Valaškovej, PhD. konštatujem, že menovaná spĺňa požiadavky kladené na habilitáciu a odporúčam prácu *„Teoretické a metodologické aspekty Earnings managementu v podmienkach krajín vyšehradskej štvorky“* na habilitačné konanie pred Vedeckou radou Fakulty manažmentu Prešovskej univerzity v Prešove a po úspešnom habilitačnom konaní navrhujem habilitantke udeliť vedecko-pedagogický titul: „docent“.

V Bratislave

prof. Ing. Miloš Tumpach, PhD.